

Gazeta Grudziądzka

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

W Imię Boże! Wydanie II Za Wiarę i Ojczyznę!

„Gazeta Grudziądzka” wychodzi 3 razy tygodniowo w 3 wydaniach: I (Pomorz.) II Wojew. centralne, kresy wsch., Małopolska i zagranica) III (Wielkopolska i Śląsk), wraz z bezpłatnymi dodatkami „Gospodarz i Osadnik”, „Robotnik”, „Dobra Gospodyni”, „Śmiech”, „Przyjaciel Młodzieży”, „Gość Świąteczny” i inne dodatki. — Przedpłata wynosi kwartalnie wraz z odnośzeniem w dom 3,89 zł., miesięcznie 1,30 zł. przy wysyłce opaskowej pod poszczególnym adresem kwart. 4,00 zł., w Wolnym Mieście Gdańsku 2,50 guldenów, zagranicę wraz z kosztami przesyłki: we Francji 26 „anków”, w Belgii 36 franków belg., w Holandji 2,50 guldenów hol. w Niemczech 4,00 RMk., w Szwajcarii 5 fr. szw., w Czechosłowacji 38 koron czesk., w Austrii 8 szylingów, w Danji 6 koron duńskich, w Szwecji 5 koron szwedzkich, we Włoszech 20 lirów włoskich w Ameryce i Kanadzie 1 dolar, w innych krajach równowartość 1 dolara ameryk. — Ogłoszenia drobne za słowo 20 groszy, słowa tłustym drukiem podwójnie, najmniej 2 zł., tylko za gotówkę zgóry

Na sobotę, 10-go lutego 1934 r.

Luzy i opuszczenia w nowej konstytucji

Sprawa zmiany konstytucji, jako zagadnienie konieczne, potrzebujące szybkiego załatwienia, lansowane było przez obóz B.B.W.R. już od samego początku ery pomajowej, a nawet samo zapoczątkowanie tej ery dokonane zostało w imię hasel zmiany ustroju Rzplitej t. j. zmiany konstytucji marcowej. To też tuż zaraz po przewrocie majowym, za ogólną zgodą Sejmu, w konstytucji marcowej poczynione zostały poprawki, dające szerokie uprawnienia, jak głowie państwa, tak też i rządowi.

Pomimo tych poprawek zagadnienie zmiany konstytucji nie przestało być dla obozu rządowego zagadnieniem pilnym i najważniejszym, jakie przed Polską stało. To też przy każdej okazji, przy każdej potrzebie, przypomniano stale społeczeństwu polskiemu potrzebę zmiany konstytucji.

Z powyższego widać, że obóz prorządowy miał dość czasu, by poważnie i trzeźwo zastanowić się nad projektem konstytucji przez ten obóz wysuwany. Wobec tych ciągłych dyskusyj, konferencyj i wieloletnich prac sanacyjnych przywódców nad stworzeniem projektu konstytucyjnego, zdawało się, że projekt będzie ściśle i w drobiazgach opracowany i tak wystylizowany, by nie było żadnej wątpliwości przy interpretowaniu poszczególnych paragrafów projektu.

W rzeczywistości jest zupełnie inaczej. Uchwalona ustawa konstytucyjna ma tyle „luzów”, elastyczności i nieomówień, że robi wrażenie sporządzonej „na kolanie”.

Dotychczasowa konstytucja poprzedzona była uroczystym wstępem: „W imię Boga Wszechmogącego! My, Naród Polski” itd. W nowej niema tego wstępu, zaczyna się ona odrazu od artykułu 1-go, ze państwo jest wspólnym dobrem wszystkich obywateli itd. itd.

Dotychczas Prezydent składał przysięgę na konstytucję — w nowym tekście zupełnie o tem głucho, chociaż w czasie obrad komisyjnych sprawę tę bardzo obszernie rozważano.

Dotychczasowa konstytucja postanawiała (w art. 38), że żadna ustawa nie może stać z nią w sprzeczności lub naruszać jej postanowień — w nowej niema takiego postanowienia.

Dotychczasowa konstytucja postanawiała, że zmiana jej mogła się odbywać raz na 25 lat, nowa dozwala na zmianę kiedykolwiek, kiedy tylko zażąda tego prezydent.

A teraz przytoczymy kilka opuszczeń i luk, które są tak kardy-

nalnymi błędami nowej konstytucji, że bez usunięcia ich konstytucja będzie mocno chromała. Oto przykłady:

Każda ustawa musi zawierać przepis, ustalający, od kiedy wchodzi w życie. W nowej konstytucji o tem zapomniano.

W paragrafach, omawiających prawa obywateli, ani słówkiem nie wspomina nowa konstytucja o takich zasadniczych prawach obywatelskich, jak: równość wszystkich wobec prawa i zniesienie przywilejów (dotychczasowy art. 96), niedopuszczalność kar cieles-

nych (art. 98), nietykalność domu (art. 100), wolność przesiedlania się, wyboru zawodu i przenoszenia własności (art. 101), wolność prasy (art. 105), nienaruszalność tajemnicy listowej (art. 106), prawo petycji (art. 107).

W dziedzinie wyznaniowej i praw mniejszościowych nowa konstytucja przejęła postanowienia dotychczasowej, natomiast co do szkolnictwa zatrzymano powszechność nauki (dotychczasowy art. 118), opuszczono jej bezpłatność (art. 119).

W dziale sądownictwa opuszczono takie przepisy dotychczasowej Konstytucji: jak jawność rozpraw sądowych (art. 82), sądy przysięgłych (art. 83), dopuszczalność objęcia urzędu sędziowskiego tylko przez osoby kwalifikowane (art. 76), natomiast nowy jest przepis (w art. 50), że prezesi sądów mogą być w każdej chwili pozbawieni kierownictwa i przenieszeni na stanowiska zwykłych sędziów do sądów wyższych.

W nowych przepisach o Senacie przewidziano nawet tak podrzędne szczegóły, jak np., że kto raz został obrany senatorem, zachowuje ten tytuł do śmierci i że można być obranym ponownie (art. 36). Natomiast nie określono bliżej, jak mają wyglądać wybory do Senatu, czy przy nich obowiązuje zasada tajności, bezpośrodkowości, stosunkowości i równości.

Liczebność Senatu jest określona konstytucją, liczebność Sejmu nie.

Nowa konstytucja nie wspomina ani słowem o kontroli wyborów (protesty wyborcze i ich rozstrzygnięcie).

Niejasności luzów i opuszczeń podobnych można byłoby przytoczyć całą moc.

Luzy te i opuszczenia będą powodować, że przepisy konstytucji będzie można nakierować tak, jak to wykonawcom jej będzie wygodniej. A o to właśnie chodziło.

Nowy skandal finansowy we Francji

Jak podają pisma finansowe w Paryżu wykryto nową aferę finansową, której bohaterem jest niejaki Stanowski emigrant rosyjski, który podawał się za dyrektora banku. Oszustwa Stanowskiego sięgają sumy 20 milionów franków. W aferę ma być wmieszanych kilku wyższych urzędników administracyjnych, którzy pociągnięci zostali do odpowiedzialności karnej.

Stanowski ostrzeżony przez swoich przyjaciół o tem, że ma być aresztowany, zbiegł zagranicę.

Krwawe rozruchy w Paryżu

Krwawe rozruchy które od czasu wykrycia wielkiej afery oszusta Stawiskiego, powtarzają się stale w Paryżu, w środę dn. 7 lutego br. przybrały bardzo rewolucyjny charakter. W ciągu całego dnia, w rozmaitych punktach miasta odbywały się demonstracje, przyczem w ciągu tego dnia padło 9 ofiar w zabitych i około 600 rannych

Na skutek tych krwawych demonstracji rząd premiera Daladiera podał się do dymisji. Prezydent Francji Lebrun, dymisję tę przyjął, powierzając utworzenie nowego rządu b. prezydentowi Francji Doumergue.

Wiadomość ta w kołach politycznych jako też i wśród społeczeństwa francuskiego przyjęta została z wielkim zadowoleniem.

PODPISANIE PAKTU PRZYMIERZA NA BALKANACH



Obradująca w Białogrodzie konferencja ministrów Spraw Zagranicznych Jugosławji, Grecji, Rumunii i Turcji doprowadziła do ostatecznego parafowania tekstu paktu przymierza bałkańskiego. Oficjalne podpisanie paktu nastąpi w dniach najbliższych. Na zdjęciu minister Spraw Zagranicznych Rumunii Titulescu i minister Spraw Zagranicznych Turcji Ruszdi Bey na dworcu w Białogrodzie, w towarzystwie przybyłych na ich powitanie ministra Spraw Zagranicznych Jugosławji Jewticza, posłów rumuńskiego, tureckiego i czechosłowackiego oraz wyższych urzędników jugosłowiańskiego Ministerstwa Spr. Zagranicznych.

Proces o zabójstwo premiera rumuńskiego

W najbliższym czasie przed sądem wojskowym w Bukareszcie odbędzie się proces o zamordowanie na dworcu kolejowym w Sinaja premiera rządu rumuńskiego Duca.

Jako główny oskarżony staje przed sądem student Constantinescu. Jest on członkiem rumuńskiej organizacji faszystowskiej, która da-

żyła do wprowadzenia w Rumunji dyktatury. Mordercy grozi dożywotnie więzienie. Dalej — oskarżeni są 2 jego pomocnicy, którzy obecni byli przy zamachu. Wreszcie oskarżonych jest kilku przywódców faszystowskiej organizacji „Żelazna Gwardja”.

Burzliwe posiedzenie Sejmu

Protest opozycji przeciw projektowi nowej Konstytucji
Początek rozprawy budżetowej — Wniosek o wotum nieufności dla marszałka Sejmu

Poniedziałkowe posiedzenie Sejmu, jako pierwsze plenarne posiedzenie po „uchwale” przez BB. konstytucji. — oczekiwanie było z wielkim napięciem, jakkolwiek wiadano, że to stanu fatalnego nie zmieni.

Zrana opozycyjne kluby sejmowe odbyły posiedzenia, na których omawiano jeszcze sytuację obecną.

ZACHOWANIE SIĘ MARSZAŁKA.

Wreszcie z dość znacznym opóźnieniem, po tajemniczej naradzie speców sanacyjnych, która się

przeciągała, mimo zapełnionej sali przez posłów, oczekujących na otwarcie, w której to naradzie brali udział Sławek, Car, Świtalski, Miedziński i Polakiewicz, p. Świtalski otwiera posiedzenie Sejmu. Widać po nim zdenerwowanie, którego nie może opanować.

Do głosu w sprawie uzupełnienia porządku dziennego zgłasza się poseł Tempka z Chadecji. Marszałek Świtalski, który w tej samej sprawie przyjął w pamiętnym dniu 26 stycznia ustawy wniosek p. Cera — nie przyjmuje ustnego wniosku posła Tempki do wiadomości i żąda wniosku na piśmie.

Nagły wniosek stwierdzający nieważność uchwały w sprawie nowej Konstytucji

Po złożeniu pisemnego wniosku, p. Marszałek przed udzieleniem głosu posłowi Tempce, cenzuruje wniosek.

Wreszcie jednak udziela posłowi Tempce głosu, który uzasadnia **nagły wniosek klubów Ludowego, N.P.R., Ch. D. i socjalistów, żądający do stwierdzenia nieważności uchwały Sejmu w sprawie nowej konstytucji.**

Cytuje postanowienia art. 125 konstytucji i poszczególne paragrafy regulaminu sejmowego, które są sprzeczne z powziętą uchwałą.

Kończy powołaniem się na art. 3 konstytucji, który stwierdza, że uchwały powzięte w sprzeczności z obowiązującymi przepisami są z natury samego prawa — nieważne.

W czasie jego przemówienia sanacja ryczała i awanturowała się, jednak p. Marszałek powołał do porządku z zapisaniem do protokołu posła Piotrowskiego z P. P. S., co zostało przyjęte burzą ze strony opozycji, oburzonej na stroni- czość Marszałka Sejmu.

Nagłość samego wniosku została jednak odrzucona głosami BB.

DEBATA BUDŻETOWA.

Na trybunę wchodzi referent generalny budżetu p. Miedziński i wygłasza swoje pełne wiary, pełne zadowolenia z poprawy życia gospodarczego w Polsce, przemówienie.

Po jego przemówieniu następuje zamknięcie posiedzenia. Następne posiedzenie naznacza Marszałek Sejmu na godz. 6 po południu.

PO POŁUDNIU.

Pod punktem pierwszym porządku dziennego wniosek o wotum nieufności dla Marszałka Sejmu Świtalskiego, złożone przez całą opozycję z szerokim pisemnym uzasadnieniem. Otwiera posiedzenie sam Świtalski i oddaje do odczytania sekretarzowi pismo posła Strońskiego z N. D. w sprawie protokołu Sejmu, stwierdzające naruszenie konstytucji i regulaminu sejmowego przy projekcie nowej konstytucji w dniu 26. I. br.

PRECZ Z CAREM.

Następnie oddaje przewodnic- two w ręce Cera.

zycji przy omawianiu budżetu i skneblowanie ust.

NOWA AWANTURA.

Nowa awantura wybucha przy rozpoczęciu przemówienia posła Rybarskiego z N. D. Kiedy ten zaczyna omawiać sposób „uchwale- nia” konstytucji, Marszałek nie pozwala mu na ten temat mówić.

Kapitułuje jednak po kilka próbach przerywania posłowi Rybarskiego, bo na każdą próbę odebrania głosu, powstaje hałas i tumult, tak, że poseł Rybarski mógł dokończyć spokojnie swoje oświadczenie.

Następnie imieniem Klubu Ludowego przemawia poseł Langer, a imieniem socjalistów poseł Żuławski.

Przemówienie tego ostatniego, ostre, cięte i zjadliwe, wywołuje ciągłe hałasy na ławach BB i kilkakrotne próby przerywania mówcy ze strony Marszałka Sejmu. Jednak awantury opozycji zmuszają go do tolerowania mówcy na trybunie.

PIERWSZE CZYTANIE NOWYCH PROJEKTÓW USTAW.

Po przemówieniu Żuławskiego, Marszałek Sejmu przerywa dyskusję nad budżetem i Sejm przystępuje do pierwszego czytania ustaw i to o **zmniejszeniu kontyngentu parcelacyjnego, o dodatkowym kredycie, o poborze rekruta, o obronie przeciwlotniczej i gazowej, o filmach i ich wyświetlaniu, o ochronie przed pożarami i innymi klęskami żywiołowymi, o morskich opłatach portowych i o splatach zaległości w ubezpieczalniach społecznych.**

Przeciw poborowi rekruta, przemawiała **komunistka Ignasiakowa**, którą to klub BB wysłuchał w spokoju i skupieniu, nie przeszkadzając jej.

Nawet Marszałek Sejmu nie powołał jej do porządku i nie odebrał jej głosu, kiedy oświadczyła, że tego rekruta używa się do obrony — okupowanej przez Polskę — ziemi białoruskiej.

Pijawki

Jak żydzi niszczą rolnika polskiego

Jak lichwiarze żydzi opłatali rolnika polskiego, tego najlepszą ilustracją była sprawa, jaka w tych dniach toczyła się przed komisją rozjemczą w Pińczowie dla spraw gospodarstw rolnych.

P. Marja Łaganowska, rolniczka z Pińczowa, pożyczyła w roku 1927 od lichwiarki-żydówki Sury Żmidek 700 złotych na 5 procent w stosunku miesiecznym i płaciła po 40 złotych od 1 listopada 1927 r. do 1 lipca 1928 r. Od lipca 1928 roku p. Ł. płaciła już od 1.000 zł. (gdyż lichwiarka bez wiedzy p. Ł. wykupiła jej weksle na 200 zł.) po 50 zł. miesiecznie przez przeciąg całego roku.

Od lipca 1929 r. p. Łaganowska nie była już w stanie płacić proc. i za pół roku, t. j. do dnia 1 stycznia 1930 r. wystawiła lichwiarce weksle na zł. 300, po 1 stycznia 1930 r. pod groźbą egzekucji i li-

cytacji całego gospodarstwa, p. Łaganowska zmuszona było płacić Surze Żmidek po 65 zł. miesiecznie samych procentów i tak płaciła przez równe 3 lata.

Na rozprawie, gdy sędzia zażądał od lichwiarki, by złożyła weksle, ta oświadczyła, że je sprzedała.

Sąd rozjemczy wydał wyrok, mocą którego weksle wystawione przez p. Łaganowską zostały unieważnione.

Jak wynika z ogólnego obliczenia, p. Ł. zapłaciła za 5 lat samych procentów 3.500 zł., a dług 1.300 zł. pozostał — długiem.

W DOMU, W TRAMWAJU

W POCIĄGU — najpożyteczniejszy i najmilej spędzisz czas, czytając ciekawe czasopisma.

NOWY SZEF RZADU FRANCUSK.



Nowy szef rządu francuskiego Daladier po wyjściu z Pałacu Elizejskiego udziela wyjaśnień przedstawicielom prasy.

Kongres P. P. S. w Warszawie

W Warszawie odbył się kongres P.P.S. Przewodniczącym wybrano pos. Żuławskiego, przeciw kandydaturze Andrzeja Struga, którego wysunęła niezadowolona z polityki komitetu centralnego lewica partji. W skład honorowego prezydium powołano wszystkich skazanych w procesie bereskim działaczy politycznych, tudzież Li-manowskiego i Daszyńskiego.

Na zjeździe są dwa kierunki: jeden komitetu centralnego, a drugi lewicy, reprezentowany głównie przez organizację łódzką, domagający się bardziej rewolucyjnej działalności partji.

W czasie dyskusji większość mówców opowiadała się przeciwko tak zwanemu „Centrolewowi” czyli utrzymaniu wspólnego frontu stronnictw demokratycznych.

W Polsce coraz ciemniej

1000 chłopów nie chce dopuścić do zamknięcia szkoły

Na zarządzenie władz szkolnych zlikwidowana została szkoła powszechna we wsi Wojnowice, powiat radomszczański.

Zalarmowani o tem chlopi w liczbie około 1000 zebrał się na dziedzińcu szkolnym i kategorycznie sprzeciwili się wydarciu inwentarza szkolnego kierownikowi. Zanosilo się na przykre zakończenie sprawy i tylko przybyła policja zapobiegła ewentualnym ekscesom.

TYFUS PLAMISTY ZOSTAŁ DO POLSKI ZAWLECZONY.

W ostatnich tygodniach na terenie powiatu stolińskiego i sarnieńskiego na Wołyniu zanotowano szereg wypadków tyfusu plamistego. W związku z tem zarząd Polskiego Czerwonego Krzyża wysłał kolumnę dezynfekcyjno-kapielową, zaopatrzoną w niezbędny sprzęt do walki z epidemją. Kolumna rozpoczęła już pracę, objeżdżając zagrożone okolice i pouczając ludność miejscową jak zabezpieczyć się przed zakażeniem.

Chłopi twierdzą, że epidemja została zawleczona z Rosji sowieckiej.

